

ОПЕРАТИВНО ОБАВЕШТЕЊЕ <i>OPERATIONS ADVISORY MEMORANDUM</i>		ОАМ №: 03/2014 Датум издавања: 12.03.2014. <i>Issued on: 12.03.2014.</i>
Наслов: <i>Title:</i>	УПУТСТВО ЗА ОДОБРАВАЊЕ УРЕЂАЈА ЗА СИМУЛИРАЊЕ ЛЕТЕЊА	

Врста ваздушног саобраћаја на које се примењује ОАМ:

јавни авио-превоз пружање услуга из ваздуха превоз за сопствене потребе

➤ **Увод**

Поштовани оператери,

Одредба OPS 1.005 Правилника о условима и поступку издавања уверења о оспособљености за обављање јавног авио-транспорта („Службени гласник РС“, бр. 33/08, 39/09 и 14/10) прописује обавезу оператора који обавља јавни авио-превоз да прибави одобрење за употребу уређаја за симулирање летења који намерава да користи за потребе обуке и провере летачког особља.

Досадашње искуство у одобравању употребе уређаја за симулирање летења указало је на потребу издавања упутства у вези поступка одобравања уређаја за симулирање лета као и неопходном документацијом коју је оператер дужан да достави уз захтев.

➤ **Захтев**

Захтев за одобрење уређаја за симулирање летења се налази на званичној интернет презентацији Директората и има ознаку ДЦВ-ОПС-290:

<http://www.cad.gov.rs/avioprevoznici.php?page=obrasci>

Оператер је дужан да уредно попуни захтев ДЦВ-ОПС-290. Захтев потписује одговорно лице за обуку и руководиоца квалитета (у случају оператора који обавља јавни авио-превоз) односно лице одговорно за праћење усклађености са стандардима (у случају оператора који пружају услуге из ваздуха или обављају летење за сопствене потребе сложеним моторним ваздухопловом). Поред потписа захтев је потребно и оверити печатом организације која подноси захтев.

Да би захтев оператера био ефикасно обрађен потребно је доставити:

- уредно попуњен захтев ДЦВ-ОПС-290;
- дозволу за коришћење уређаја за симулирање лета коју је издао надлежни орган државе која је извршила сертификацију тог уређаја;
- Извештај о провери уређаја за симулирање лета (*Evaluation report*);
- Сlike пилотске кабине уређаја за симулирање лета на којима су приказани уређаји и опрема;
- Сlike пилотске кабине ваздухоплова;
- Одговарајуће измене Оперативног приручника (ако је примењиво), са прописаном обуком за разлике између уређаја за симулирање лета и ваздухоплова;
- Доказ о уплаћеној републичкој административној такси, у прописаном износу.

➤ Извештај о провери уређаја за симулирање лета (*Evaluation report*)

Ако оператер уређаја за симулирање летења не може директно да достави оператеру извештај о провери уређаја за симулирање летења тада је оператеру уређаја за симулирање летења потребно доставити електронску адресу на коју може да пошаље тражени извештај. За ту потребу, оператеру уређаја за симулирање летења, може се дати следећа адреса: jovanovicj@cad.gov.rs.

➤ Табела са разликама

Табела са разликама чини саставни део Захтева за одобравање уређаја за симулирање летења (ДЦВ-ОПС-290). Ова табела представља основ за процену подобности уређаја за симулирање летења за потребе обуке. Табела са разликама представља ниво разлике између уређаја за симулирање летења и ваздухоплова којег оператер користи, а такође садржи оперативне поступке који се не могу спроводити на симулатору летења због нивоа градијације и техничких карактеристика.

Листа разлика садржи утицај уочених разлика на летне карактеристике, управљачке карактеристике као и на програме обуке.

Нивои разлика су следећи:

Ниво А – разлике без утицаја на летне карактеристике и/или перформансе и/или управљачке карактеристике ваздухоплова. Такође, разлике нивоа А немају утицај на летачке поступке (уобичајени поступци и поступци у опасности). Разлике нивоа А се могу превазићи индивидуланом припремом члана летачке посаде кроз измене приручника, билтене и сл. У разлике нивоа А убрајају се нпр. различите верзије система или компоненти са којима је члан летачке посаде већ упознат и које је користио.

Ниво Б – разлике без утицаја на летне карактеристике и/или перформансе и/или управљачке карактеристике али са утицајем на летачке поступке (уобичајени поступци и поступци у опасности). Разлике нивоа Б могу да се превазиђу издавањем додатних инструкција, као што су презентације, интерактивна обука на рачунару, видео или групна настава. Таква обука је потребна најчешће за системе чија употреба има утицаја на оперативне поступке.

Ниво Ц – разлике са утицајем на летне карактеристике и/или перформансе и/или управљачке карактеристике ваздухоплова, односно са утицајем на летачке поступке (убићајени поступци и поступци у опасности). Разлике нивоа Ц се превазилазе методом “HANDS ON” на уређају за симулирање летења градираном у складу са одредбом ORA.FSTD.210 Правилника о летачком особљу, ниво 1 или виши. Разлике нивоа Ц имају утица на оспособљеност летачког особља, могућности и знање, а не захтевају коришћење уређаја у „реалном времену“. Оваква обука обухвата обучавање за летачке поступке (уобичајене поступке и поступке у опасности).

➤ **Одобрење за аеродроме категорије Ц**

Ако се уређај за симулирање лета намерава користити за било коју обуку или проверу за летење на аеродромима који су одређени као аеродроми категорије Ц потребно је да исти поседује посебно одобрење. Оператери који намеравају да користе уређај за симулирање лета ради обуке за аеродроме категорије Ц морају да доставе Директорату доказ да је уређај који планирају да користе за потребе обуке одговарајући. То укључује и доказ да визуелни модел, модел терена, навигациони уређаји и рад симулатора одговарају потребама корисника (да ли је аеродром у навигационој бази података уређаја за симулирање летења).

Да би се дало одобрење за аеродроме категорије Ц потребно је:

- да је аеродром наведен у сертификату уређаја за симулирање лета;
- да је извештајем о провери уређај за симулирање лета потврђено да он испуњава услове за обуку за аеродроме категорије Ц;
- да је уређај за симулирање лета писаном изјавом надлежног органа (EASA или Директорат) прихваћен за обуку за аеродроме категорије Ц, а на основу извршених посебних провера.

➤ **Оперативни приручник**

Издавање одобрења за коришћење уређаја за симулирање лета има утицај на садржај Оперативног приручника, део Д. Пре подношења захтева потребно је уверити се да је обука која је прописана у делу Д Оперативног приручника у складу са извештајем о провери уређаја за симулирање летења, односно да уређај за симулирање лета испуњава захтеве који се односе на обуку и провере које су одобрене. У пракси то значи да обука која је наведена у захтеву оператера мора да буде у сагласности са обукама које су наведене у извештају о провери уређаја за симулирање лета. Обука за разлике између уређаја за симулирање лета и ваздухоплова мора бити наведена неком од програма обуке који су наведени у оперативном приручнику део Д.

➤ **Поступак одобравања**

Захтев за одобрење уређај за симулирање летења са пратећом документацијом се предаје Одељењу за опште и правне послове Директората (писарница Директората).

У случају да је захтев оператера није уредан или да недостаје пратећа документација, Директорат ће сходно члану 58. став 1 Закона о општем управном поступку („Службени лист СРЈ“, бр. 33/97, 31/2011 и „Службени гласник РС“, број 30/2010) одредити рок у коме је оператер дужан да отклони недостатке. Саопштавање рока за отклањање формалних недостатака из поднеска Директорат може да уради усмено или телефоном при чему ће бити стављена забелешка на спису предмета.

Ако оператер отклони недостатке у одређеном року, сматраће се да је захтев био уредан од почетка. Ако оператер не отклони недостатке у одређеном року, па се услед тога не може поступити по захтеву, Директорат ће закључком одбацити захтев.

Тек када предмет буде комплетан Директорат ће приступити анализи захтева и процени прихватљивости предложеног уређаја за симулирање летења за потребе спровођења обуке и провера.

Молимо да потврдите пријем овог обавештења

**ДИРЕКТОРАТ ЦИВИЛНОГ ВАЗДУХОПЛОВСТВА
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ**